

„ENPARD AJARA“ რეგიონში რეგისტრირებული კომპარაცივებისთვის 30 000 დოლარის საგრანტო კონკურსს აცხადებს

თუ გაქვთ კომპერატივი, ან 30 მაისამდე გეგ-
მავთ მის შექმნას, მაშინ „ENPARD AJARA“-ს საგ-
რანტო კონკურსი თქვენთვის ცხადდება. დაინტე-
რესებისა და სურვილის შემთხვევაში, შეგიძლიათ

ამ მეტად სასარგებლო კონკურსში ჩართვა.
აგრობიზნესის განვითარებისთვის, ევროკავში-
რი თითო კომპერატივზე 30 000 დოლარს გა-
მოყოფს. აქარაში სოფლის მეურნეობის განვი-
თარების პროექტს, ევროკავშირის ფინანსური
მხარდაჭერით, გაეროს განვითარების პროგრამა
ახორციელებს.

„ENPARD AJARA“ მხოლოდ ისეთ კომპერატი-
ვებს დააფინანსებს, რომლებიც განვითარებაზეა
ორიენტირებული, განერილი აქტები ბიზნეს გეგმა
და ბიზნესის დასაწყებად ან განვითარებისთვის
სპეციალური ტექნიკა ან მანქანა-დანადგარების
შეძენა სურს. პრიორიტეტი ქალების დასაქმე-
ბაზე ორიენტირებულ კომპერატივებს მიენიჭე-
ბათ.

მე-2 გვერდი

რა პროგრამებით შეგვიძლია აგროცენიციის შეძენა

უკვე რამდენიმე წელია, სოფლის მეურნეო-
ბის სამინისტრო, თანადაფინანსების პრინციპით,
ფერმერებს ტექნიკით უზრუნველყოფს. 2015
წელსაც, უწყების პროგრამის ფარგლებში და-
გეგმილია ორი ქვეპროგრამის განხორციელება,
რომლითაც, თანაგადახდის პრინციპით, რეგიო-
ნის ფერმერებს და აგრომენარმეებს სხვადასხვა
სახეობის მრავალფუნქციური მოტობლოკები, მი-
საბმელი ურიკები და ბალის მობილური შესანამ-
ლი აპარატები მიეწოდებათ.

მე-3 გვერდი

ბაზის კვლევის შედეგები და რჩევები ფინანსების

ბრონეული, კივი, ლიმონი, მარწყვი და ყურძენი – ეს იმ ხილის ჩამონათვალია, რომელიც ბათუმის ცენტრალურ ბაზარში ყველაზე ძვირად ფასობს. ასეთია პირველადი კვლევის შედეგები, რომელ-
საც „აგროსერვის ცენტრი“ გაეროს პროექტის ფარგლებში ახორციელებს. უკვე სამი თვე ბა-
თუმის აგრარულ ბაზარზე, უწყების სპეციალის-
ტები სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის ფასებს აზრის მიერთავთ. კვლევაში 200-ზე მეტი დასახელების პროდუქცია მოხვდა, რომელთა ნაწილი იმპორ-
ტირებულია. სწორედ ამ პროდუქტებს შორის გა-
მოიკვეთა ყველაზე მოთხოვნადი და დეფიციტუ-
რი პროდუქტების ჩამონათვალი. ხილთან ერთად
პოპულარული ბოსტნეულის სახეობებიც გაირკვა. ესენია: ბადრიჯანი, ნიორი, კიტრი, პომიდორი, სა-
მივე სახეობის (ნიორი, ყვითელი და მწვანე) ბულ-
გარული და ნიორი ნინაკა.

„ბაზარზე მაღალი ფასისა და მოთხოვნის მიუხე-
დავად, არასეზონურად აღნიშნული პროდუქციის

ნარმოება რეგიონში არ ხდება. ბაზარზე, ძირითა-
დად, თურქეთიდან, სომხეთიდან და სხვა ქვეყნები-
დან იმპორტირებული პროდუქცია წარმოდგენილი“ – ამბობს პროექტის მკვლევარი თეონა გოგიტიძე.
„ფერმერებს შეუძლიათ ჩამოთვლილი პროდუქტების ნანილი სასათბურე მეურნეობებში მოიყვანონ, მაგალითად, ბადრიჯანი, ლობიო, კიტრი, პომიდო-
რი და ბულგარული ნინაკა, ხილიდან კი მარწყვი. ფაქტია, რომ ამ პროდუქტებზე ყოველთვის ძალიან მაღალი მოთხოვნაა და უკვე ნილებია სტაბილურად მაღალი ფასი აქვს. მოთხოვნადი პროდუქტების ნა-
ნილს, როგორიცაა ბრონეული, კივი, ყურძენი, ლი-
მონი, ნიორი – ფერმერი სათბურში ვერ მოიყვანს, თუმცა არასეზონურად მისი შენახვა სპეციალური მაცივრების საშუალებით შეიძლება. სასურველია, რომ ფერმერებმა სწორედ ეს კულტურები აირჩიონ და დარგონ თავიანთ ბალებსა და სათბურებში“ – აცხადებს „აგროსერვის ცენტრის“ კონსულტანტი
თეონა გოგიტიძე.

3
აგრორჩევაში „აგროსერვის
ცენტრისგან“ – კიტრის მოვლის ფერმერების
თუ თქვენ კიტრის მოყვანას გეგმავთ, დადი
ალბათობით ის უკვე დარგული გაქვთ, წინააღ-
მდეგ შემთხვევაში მხოლოდ საგვიანო კიტრის და-
სათესად გრჩებათ დრო. ორივე შემთხვევაში, „აგ-
როსერვის ცენტრი“ კიტრის მოვლის ტექნოლო-
გიას გთავაზობთ. როგორ უნდა დავთესოთ კიტ-
რი და მოვუაროთ მას მაღალი ხარისხის და დადი
რაოდენობის მოსავლის მისაღებად. ინფორმაციას
ამის შესახებ ჩვენი სტატიდან შეიტყობთ.

3
რა პროგრამებით შეგვიძლია
აგროცენიციის შეძენა
უკვე რამდენიმე წელია, სოფლის მეურნეობის
სამინისტრო, თანადაფინანსების პრინციპით, ფერ-
მერებს ტექნიკით უზრუნველყოფს. 2015 წელსაც,
უწყების პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია ორი
ქვეპროგრამის განხორციელება, რომლითაც, თა-
ნაგადახდის პრინციპით, რეგიონის ფერმერებს და
აგრომენარმეებს სხვადასხვა სახეობის მრავალფუნ-
ქციური მოტობლოკები, მისაბმელი ურიკები და ბა-
ლის მობილური შესანამლი აპარატები მიეწოდებათ.

4
„ბუნების“ სეავლა არაეჭირება
– ინიციატივა ბავშვებისთვის
„აგროსერვის ცენტრი“ ახალი ინიციატივით გა-
მოდის, რომლის მიზანია ბავშვებში ცნობიერების
ამაღლება, მოსავლეების ჩართვა აგროპროცესებ-
ში და მათი დაინტერესება ამ სფეროთი. განსაკუთ-
რებით, ეს ქალაქში მცხოვრები ბავშვებისთვისაა
მნიშვნელოვანი, რადგან მათ აგროპროცესებთან
შეხება არ აქვთ. ინიციატივის ფარგლებში დაგეგ-
მილია მოსანავლეებისთვის ცალკე ნაკვეთის გამო-
ყოფა, სადაც ბავშვები თავად დარგავენ ხეხილს
ან სხვა პროდუქტს. ეს პროცესი მოზარდებისთვის
საოცრად საინტერესო და შემოქმედებითი იქნება.

დეფიციტური პროდუქტების გარდა, კვლევის
ფარგლებში პროდუქტების ლირებულების ანალი-
ზიც მიმდინარეობს. ბათუმის ცენტრალური ბა-
ზის 3-თვეიანი კვლევის შედეგად გამოიკვეთა,
რომ გამოვლენილი დეფიციტური პროდუქტების
ლირებულება 3-დან 7 ლარამდე მერყეობს.
ეს ბაზრის კვლევის კვარტალური შედეგია. წლის ბოლოს კი ოთხი კვარტლის მონაცემები
შეიკრიბება, რომელსაც „აგროსერვის ცენტრის“
სპეციალისტები შეისწავლიან და აქარელი ფერმე-
რებისთვის რეკომენდაციებს შეიმუშავებენ. „კვლე-
ვის ანალიზი შესაძლებლობას მოგვცემს გავიგოთ,
გრძელვადიან პერსპექტივში რომელი პროდუქტე-
ბის ნარმოებაა აჭარის აჭარისთვის პერსპექტიული, რომელ
პროდუქტებზე მაღალი მოთხოვნა და ფასი აქვთ. შედე-
გების ანალიზში უნდა გვაჩვენოს, რა პრობლემები
არსებობს ადგილობრივი პროდუქტების წარმოებაში
და როგორ შეიძლება ამ პრობლემის აღმოფხვრა –
აცხადებს „აგროსერვის ცენტრის“ კონსულტანტი

„ENPARD AJARA“ რეგიონის რეგისტრირებული კომპარაცივაბისტვის 30 000 ლილარის სამრაცხო კონკურსის აცხადებს

თითოეულმა კოოპერატივმა, რო-
მელსაც საგრანტო კონკურსში მო-
ნანილეობა და 30 000 ლიარის
ტექნიკის შეძენა სურს, „ENPARD AJA-
RA“-ს 30 მაისამდე უნდა მიმართოს.
საგრანტო კონკურსში გასამარჯვებ-
ლად კი ორგანიზაციის მოთხოვნები
კოოპერატივმა სრულად უნდა დააკ-
მაყოფილოს.

გრანტის საქმიანობის სფერო
შეზღუდულია, იგი მხოლოდ სასოფ-
ლო სამეცნიერო პროდუქტების და-
მუშავება/გადამუშავების სექტორზე
ვრცელდება. პროდუქტების დამუ-
შავება/გადამუშავებაში კი „ENPARD
AJARA“ პროდუქციის შრობას, გაყინ-
ვა-გაციებას, მის დაფასოებასა და
კონსოლიდაციას გულისხმობს.

თანადაფინანსება კოოპერატივმა უნდა უზრუნველყოს.

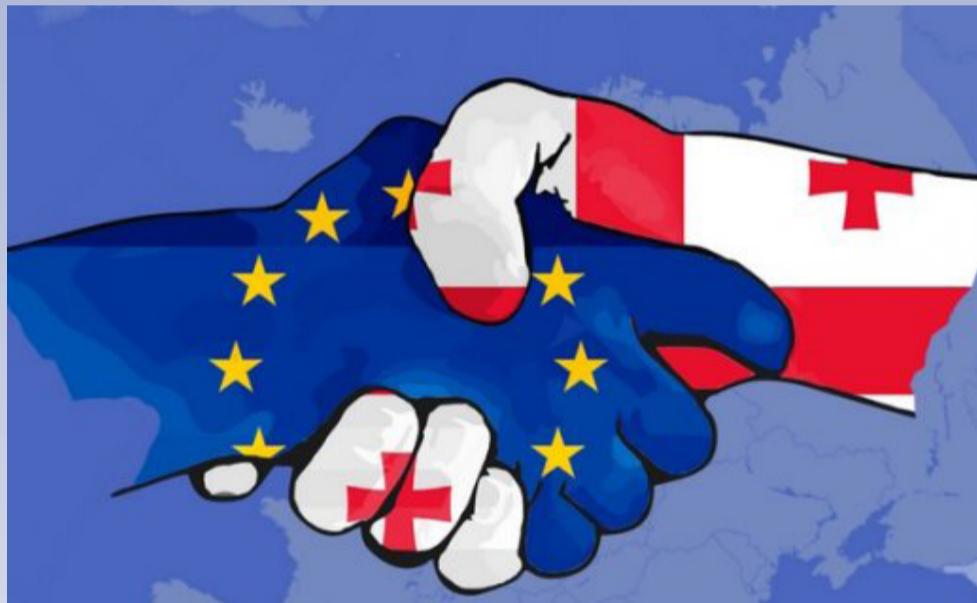
კონკურსში მონაწილეობისთვის
კოოპერატივს „ENPARD AJARA“-ის დად-
გნილი მინიმალური კრიტერიუმების
დაკმაყოფილება მოუნჯვს. ეს კი გუ-
ლისხმობს შემდეგ მოთხოვნებს:

- კონპერატივი 10 წევრისგან უნდა შედგებოდეს, მათგან მინიმუმ 7 წევრს ცალკე მეურნეობა ან ოჯახური მეურნეობა უნდა ჰქონდეს და ნარმოებისთვის საჭირო ნედლეულს აწარმოებდეს. ანუ, კონპერატივის წევრები, 50-70%-ით უნდა ამარაგებდნენ დამუშავება/გადამუშავებას თავისი პროდუქტით;
 - საგრანტო პროექტში მითითებულ საქმიანობას უნდა ჰყავდეს მინიმუმ

პის ასახვა საგრანტო პროექტში

თუ ამ კრიტერიუმებს აკმაყოფილებთ, მაშინ ორგანიზაციაში საგრანტო წინადადების წარდგენაც შეგიძლიათ. ამისთვის საჭიროა:

- ინფორმაცია კონპერატივის ან ჯგუფის წევრების შესახებ (მათი პირადობის ასლები და საკონტაქტო ინფორმაცია);
 - სრულყოფილი ბიზნესპროექტი დაგეგმილი სასოფლო სამეურნეო პროდუქტების გადამუშავების შესახებ;
 - ცალკე წარმოდგენილი სია და სავარაუდო ღირებულება იმ მოწყობილობებისა თუ მანქანა-დანადგარებისა, რომლის შექნის სურვილითაც მონანილეობს კონპერატივი/ჯგუფი საგრანტო კონკურსში. საგრანტო განაცხადს სპეციალური კომისია განიხილავს, რომელიც აჭარის სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, გაეროს განვითარების პროგრამის თანამშრომლებისა და მოწვეული ექსპერტებისგან შედგება. ისინი „ENPARD AJARA“-ის წინასწარ განსაზღვრული შემდეგი შეფასების კრიტერიუმებით იხელმძღვანელებენ:
 - 1. გრანტის ეფექტურობის კოეფიციენტი (საანგარიშო პერიოდის / იგულისხმება ბიზნესციკლი/ ბოლოს რამდენი აშშ დოლარის მოგებაა პროგნოზირებული გრანტით
 - 1. არის თუ არა პროექტი გათვალისწინებული თანამედროვე ტექნოლოგიების შექენა, ან რამდენად ინოვაციურია ბიზნესგეგმა;
 - 2. შესაძლებელია თუ არა მისი გამოცდილების გავრცელება;
 - 3. ორიენტირებულია თუ არა ქალების დასაქმებასა და მონანილეობაზე;
 - 4. ხომ არ ეწინააღმდეგება სურსათის უვნებლობის პრინციპებს;
 - 5. რამდენად ორიენტირებულია გარემოს დაცვაზე /ხომ არ აპინძურებს გარემოს/. აგრეთვე მნიშვნელოვანია, ითვალისწინებს თუ არა გადამუშავება ე.წ. „მწვანე“ ტექნოლოგიებს;
 - 6. არის თუ არა პროექტი კავშირში „ENPARD“-ის სხვა მონანილეებთან. „ENPARD“-ი ევროპის სამეზობლო პროგრამაა საქართველოში სოფლის მეურნეობისა და სოფლის განვითარების ხელშეწყობისთვის. პროექტს ფინანსურად ევროკავშირი უზრუნველყოფს. აჭარაში კი პროექტს UNDP – გაეროს განვითარების პროგრამა ახორციელებს და მისი სახელია „ENPARD AJARA“.

გასათვალისწინებელია, რომ გრანტის ფარგლებში მხოლოდ 30 000 დღოლარის ღირებულების ტექნიკა და მანქანა-დანადგარების შეძენა ფინანსდება, ორგანიზაცია თანხას არ გასცემს ხელფასების ან იჯარის დასაფარად, საბრუნავი თანხისთვის ან მშენებლობის წარმოებისთვის.

გრანტი კოოპერატივის წევრების ბიზნესპროექტის განვითარებას გულისხმობს, ამიტომ განაცხადში, რომელიც „ENPARD AJARA“-ში შევა, დეტალურად უნდა იყოს განერილი ბიზნესგეგმა, მისი განხორციელების გზები, რეალზაციის გეგმა და სავარაუდო მოგება. ასევე, გრანტის სახით მოთხოვნილი თანხის 30%-ის

- 5 ბენეფიციარი (არაპირდაპირ დაკავშირებული პირები, რომლებიც გარკვეულ სარგებელს ღებულობენ მითითებული საქმიანობიდან. მაგალითად, ადამიანები რომლებიც არ არიან კოოპერატივის წევრები, მაგრამ დასაქმებულნი არიან წარმოებაში, ან კოოპერატივი მათგან ახორციელებს დამატებითი ნედლეულის შესყიდვას და ა.შ.);
- კოოპერატივის წევრები, კარგად უნდა იცნობდნენ კოოპერატივების შესახებ კანონის ძირითად მუხლებს.

ტივის თითოეულ ხევრზე და მითით
თებულ საქმიანობასთან დაკავში
რებულ ბენეფიციარებზე;

3. პროექტში მითითებულ საქმიანობასთან დაკავშირებული რისკების შეფასება და ამ რისკების შემცირების დალისხმევა;

4. წარმოებული პროდუქციის ბაზარი, რეალიზაციის არხები და საშუალებები;
5. პროექტში მითითებული საქმიანობის სიღრმისეული ცოდნა და გამოცდილება;

ბიზნესჯუფებად ჩამოყალიბების
პროცესში, აგრეთვე მათი დახმარება
უკავშირო და სამართლო სამსახურების

ძეგდგომში კონცერატივებად რეგის-
ტრაციასა და განვითარებაში.

საგრაბტო კონკურსი ძოხახი-
ლეობა აჭარაში მცხოვრებ საქარ-
თველოს მოქალაქეებს შეუძლიათ,
რომლებიც დაკავებული არიან /ან

აპირებენ დაკავდნენ/ სასოფლო სამეურნეო საქმიანობით და დარეგისტრირებული არიან /ან აპირებენ დარეგისტრირდნენ/ კომპერატივის ფორმით.

დამატებითი ინფორმაციის მისაღებად და კონსულტაციისთვის
მიმართეთ გაეროს განვითარების პროგრამის აქარის პროექტს
„ENPARD AJARA“. მისამართი: ქ. ბათუმი, მ.აბაშიძის გამზირი №9.
საკონტაქტო პირი: შერაბ სვანიძე.

“**კონკრეტული და გაეროს დალაგაცია
აგრძელვის ცაფერში**” იმყოფაზოდა

„აგროსერვის ცენტრში“ „ENPARD AJARA“ პროგრამის ფარგლებში განხორციელებული პროექტები ევროკავშირისა და გაეროს წარმომადგენლებმა დაათვალიერეს. ევროკავშირის სოფლის მეურნეობის ატაშე ხუან ეჩანოვემ და გაეროს განვითარების პროგრამების ხელმძღვანელის მოადგილუ ნათია ნაკავლიშვილ-

მა სტუმრებთან ერთად „აგროსერვის ცენტრის“ მარწყვის სათბური და ბალახის ინტენსიური წარმოების დანადგარი მოინახულეს. სათბურში უკვე დაწყებულია თანამედროვე ტექნოლოგიებით მოყვანილი მარწყვის მოსავლის აღება-რეალიზაცია. რაც შეეხება ბალახის წარმოების დანადგარს, ის აჭარაში პირველია და ერთი დანადგარის მიერ

ტივს გადაეცემა, რომელშიც 15-მდე
თაფლის მწარმოებელი კონცერატი-
ვია განევრიანებული. დანადგარები
პროექტის „ENPARD AJARA“ – სოფლის
მეურნეობის განვითარების ხელშეწ-
ყობა აჭარის ავტონომიურ რესპუბ-
ლიკაში“ ფარგლებშია შეძენილი,
რომელიც აჭარაში ორი წელია მიმ-
დინარეობს.

რა პროგრამებით შეგვიძლია აგროფეხნის შეძენა

ნებისმიერი ფერმერული მეურნეობისთვის, მინის დამუშავებისთვის, მოსავლის გაზრდისა და ხარისხიანი პროდუქციის მოსაყვანად აუცილებელია სპეციალიზირებული აგროტექნიკური საშუალებების შეძენა. რეგიონის ფერმერებისთვის ეს ტენიკა ხელმისაწვდომი რომ გახდეს და აგრონარმება გაიზარდოს, უკვე რამდენიმე წელია, სოფლის მეურნეობის სამინისტრო, თანადაფინანსების პრინციპით, ფერმერებს ტენიკით უზრუნველყოფს. 2015 წელსაც, უწყების პროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია ორი ქვეპროგრამის განხორციელება, რომლითაც, თანაგადახდის პრინციპით, რეგიონის ფერმერებს და აგრომენარმებს სხვადასხვა სახეობის მრავალფუნქციური მოტობლოკები, მისაბმელი ურიკები და ბალის მობილური შესანამლი აპარატები მიენდებათ.

მრავალფუნქციური მოტობლოკებითა და ურიკებით ზორხვითა და აგროვარამებითა უზრუნველყოფის ხელშეცვალება

რეგიონში, სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის ძირითად მწარმოებლებს მცირე ფერმერული და გლეხური მეურნეობები წარმოადგენს, სადაც ჯერ კიდევ მოძველებული ტენიკა და ხელით შრომა გამოიყენება, რაც მნიშვნელოვნად ამცირებს მოსავლიანობას, აუარესებს ნიადაგის სტრუქტურას და ზრდის პროდუქციის თვითიღიერებულებას. მცირე ფერმერული მეურნეობის წარმოების რენტაბელობის მიღწევისთვის საჭიროა თანამედროვე მოწინავე ტექნოლოგიების დანერგვა. ქვეპროგრამის ფარგლებში 340 ფერმერსა და აგრომენარმეს თანადაფინანსებით მრავალფუნქციუ-

რი მოტობლოკი (ძრავის მაქსიმალური სიმძლავრე არანაკლებ 6 ცხენის ძალისა, ძალამრთმევი ლილვით) გადაეცემა. იგი დაკომპლექტებულია ნიადაგის შემდეგი დამზადებელი აგრეგატებით: ფრეზი-კულტივატორი, ნიადაგჩამჭიდი თვლები, რეზინის საბურავები, მინის შემომყრელი, კარტოფილის ამომთხრელი. თითოეული ასეთი აპარატის საბაზრო ღირებულება 3500 ლარია, თუმცა დაინტერესებული ფერმერი, პროგრამის ფარგლებში, ამ თანხის ერთ მესამედს – 1050 ლარს გადაიხდის, დანარჩენ თანხას კი, 2450 ლარს სამინისტრო დაფარავს.

პროგრამაში მოხვდა 32 ერთეული მრავალფუნქციური მოტობლოკის (ძრავის მაქსიმალური სიმძლავრე არანაკლებ 6 ცხენის ძალისა, ძალამრთმევი ლილვით) შეძენაც. ეს მოტობლოკიც დაკომპლექტებულია ნიადაგის დამამუშავებელი აგრეგატებით (ფრეზი-კულტივატორი, ნიადაგჩამჭიდი თვლები, რეზინის საბურავები, კარტოფილის ამომთხრელი, მინის შემომყრელი) და აქვს კარტოფილის დარგვის ფუნქციაც. ფერმერს ეს მოტობლოკი, 1380 ლარი დაუჯდება.

მისაბმელი ურიკა 77 ფერმერზე გათვლილი. ამ მოტობლოკს 0,5 ტონა ტვირთის ატანა შეუძლია. ერთეულის ღირებულება 1000 ლარია. ფერმერებისა და აგრომენარმების გადასახდელი თანხა კი, თანაგადახდის პრინციპით, 1440 ლარს შეადგენს.

პით, 300 ლარზე მეტს არ შეადგენს.

მოტობლოკებთან ერთად, სამინისტროს პროგრამისა და თანადაფინანსების ფარგლებში, ფერმერებს მობილური შემასხურებელი აპარატებიც გადაეცემათ. იგი რეგიონის მემცნენარების დარგში დასაქმებული ფერმერებისა და აგრომენარმებისთვისაა გათვალისწინებული. სულ 61 ერთეული მობილური შემასხურებელი აპარატების გაცემა შესაძლებელი, რომელიც აღჭურვილი იქნება 100-მეტრიანი, მაღალ წევაგამძლე წელამილით, ავზში პესტიციდების ამრევა მიქსერთა და სამუშაოსნარის გაფრქვევის თანამედროვე ტექნოლოგიებით. ეს აპარატი საშუალებას მისცემს ფერმერებს უზრუნველყონ სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მავნე დაავადებების ეფექტური კონტროლი და მცენარეთა

დაცვის საშუალებების ეკონომიკური ხარჯებით შეძლონ მაღალი ხარისხის მოსავლის წარმოება.

ერთეულის ღირებულება 2100 ლარია. ფერმერებისა და აგრომენარმების გადასახდელი თანხა კი, თანაგადახდის პრინციპით, 630 ლარზე მეტს არ შეადგენს.

აგრორჩევები „აგროსერვის ცენტრისა“ პიცის მოვლის ცენტრი

კიტრი — ერთწლიანი ლიანა მცენარეა, რომელიც სითბოსა და ტენის მოყვარულია. ამიტომ, კიტრის კარგი მოსავლის მისაღებად აუცილებელია განათებული საკვები ელემენტებით მდიდარი ნიადაგი. ნაყოფისთვის იდეალურია ჰაერის და ნიადაგის 25-30°C ტემპერატურის პირობებში გაზრდა.

კიტრის მოსაყვანად ნიადაგს ადრე გაზაფხულზე ამზადებენ, მოხვნამდე შეაქვთ გადამწვარი ნაკელი. ნიადაგის სასურველი მუსიკიანობაა pH 6,5-7,0. კიტრს ამზებენ თესლით ან გამოყვანილი ჩიტონით.

ძირითადი ვადაა აპრილის მეორე ნახევრიდან მაისის შუა რიცხვებამდე. საგვიანო მოსავლის მისაღებად კიტრი ითესება უფრო გვიან პერიოდში.

პირველი ფოთლის გამოჩერისას მცენარეებს გამოხშირებენ და 8-10 სმ-ს ტოვებენ საადრეო ჯიშებისათვის, საგვიანოებისთვის კი – 12-15 სმ-ს. გამოხშირვის შემდეგ, მცენარეებს მინერალური და ორგანული სასუქებით კვებავენ. მინერალური გამოკვებისას 10 ლიტრ წყალში ხსნან 15 გრ. შარდოვანას ან 20 გრ. ამონიუმის გვარჯილას, 30 გრ. სუპერფოსფატს და 20 გრ. კალიუმის სულფატს. ხსნარის ეს რაოდენობა გათვალისწინებულია 2 მ² ფართობზე. ორგანული სასუქით გამოკვებისას კი იყენებენ 1:10 წყალში გახსნილ ნაკელს ან 1:5 წუნწუხს – 5 ლიტრი 1 მ² ფართობზე. შემდეგ მცენარეებს სუფთა წყლით რწყავენ, რომ ფოთლებიდან სასუქის ნარჩენები ჩამოირეცხოს და ისინი დაცულ იქნას დამწვრობისგან.

მეორე გამოკვება მსხმოიარობის

დაწყების წინ წარმოებს. მწვანე ნაყოფის ფორმირების გასაძლიერებლად მცენარეს მიენოდება აზოტოვანი და კალიუმიანი სასუქები. გამოკვება უნდა შეწყდეს მოკრეფამდე 30 დღით ადრე.

მორწყვა – მცენარეთა მოვლა მოიცავს რიგთაშორისების გაფხვიერებას, რწყავას, გამოკვებას, გამარგვლას, აგრეთვე მავნებლებთან და დაავადებთან ბრძოლას. კიტრი ფეხიერ და სარეველებისაგან სუფთა ნიადაგს მოითხოვს. აუცილებელია ხშირად ჩატარდეს რიგთაშორისების გაფხვიერება. მორწყვას აუცილებლად რეგულარული სახე უნდა ჰქონდეს. ხშირად, თბილ, მზიან დღეებში მორწყვა, ჰაერის ტენიანობას ზრდის. ნიადაგს რწყავენ მზიან შემთბარის წყლის მცირე დოზებით. დაუშვებელია კიტრის მორწყვა 10 °C ტემპერატურის წყლით, რადგან იგი ინვევს ფესვის ლპობას. გვალვიან ზაფხულში კიტრს რწყავენ ხშირად, წვიმიანში – იშვიათად. ახალგაზრდა მცენარეები

ბი ცოტა წყალს მოიხმარენ, ამიტომ მათ რწყავენ ზომიერად (5-10 ლიტრი 1 მ² ფართობზე). ყვავილობის ფაზაში მორწყვას წყვეტენ და ანახლებებები მსხმოიარობის დაწყებისას გაზრდილი ნორმებით (15-20 ლიტრი 1 მ² ფართობზე). მორწყვის შემდეგ მნიშვნელოვანი სორის მინას აფხვიერებენ, რომ არ წარმოიქმნას ქერქი და შემცირდეს აორთქლება.

მავნებლები და მათ ინიაზონება პროცესის მოვლის ცენტრი

ორანჟერიის ფრთათოთრა, ბუგრები, თრიფლები და ტკიპები – ეს ის მავნებლებია, რომლებიც კიტრს აზიანებს; დაავადებებიდან კი შესაძლოა შემდეგი სახეობების განვითარება: ჭრაქი, ნაცარი, ანტრაქოზი, ბაქტერიოზი, ფუზიაზური, ვერტიცილიოზი და სხვა. მათ წინააღმდეგ საბრძოლველად ასეთი მეთოდი გამოიყენება:

გამოცემა გადასახდება

„გუნის“ სწავლა პრაქტიკულად

ინიციატივა გავმვისტვის

Ծովող որոն զբորուս ցանմազլոնքածի „ացրուսեր-ցուս ցընցրուս“ մյուրնեռքեծի շամգանումյ առյուղու ծագման ըթառոնքուած սկիզբռոնքս. աժարածի մոյ-մեցու սեցաճասեցա սաջարոն սկոլուս մունազլույթեծ ծյունեծիսմեթյուցելյեծուս ցայցետուլյեծու լուս ուսէ շէց պարգաւեծատ. մունազլույթեծ սամշալյեծա այցու პրացէդույլուած դաւազուրդնենց պայլա ոմ პրոցեսա, րասաւ նշագուցելու տյուրույլուած ասնազլուան.

გასულ კვირას ქობულეთის, ბათუმისა და ხელვაჩაურის მოსწავლებს ყურძნის დამყნობის ტექნოლოგია გააცნეს. „გაკვეთილი მხიარული გამოვიდა, პრაქტიკულმა საქმიანობამ მოსწავლებში დიდი დაინტერესება გამოიწვია“, – აცხადებს „აგროსერვის ცენტრის“ ხელმძღვანელი გორგა ბერიძე, რომელიც ლია გაკვეთილს ესწრებოდა და დასძენს: „საინტერესო პროცესი დაიწყო და იმდენი მაქს უფრო დიდი პროექტის სახეს მივცემთ. ჩვენი მიზანია, ბავშვებში ცნობიერება ამაღლდეს, მოსწავლეები ჩაერთონ აგროპროცესებში და დაინტერესდნენ ამ სფეროთი. ეს განსაკუთრებით ქალაქში მცხოვრები ბავშვებისთვისაა მნიშვნელოვანი, რომლებსაც შეხება არ აქვთ აგროპროცესებთან“.

“უწყებას უფრო გრძელვადიანი გათვლა აქვს:
„გვინდა დაიმსხვრეს სტერეოტიპი იმის შესახებ,
რომ აგრონომი აუცილებლად სოფელში მცხოვრები
ფერმერია, რომელიც მხოლოდ მინასთან მუშაობს.
გვინდა, ბავშვებმა და მშობლებმა დაინახონ, რომ ეს
ძალიან საინტერესო, მეცნიერული პროცესია, რო-
მელსაც ქვეყანაში დიდი ბიზნესპორტენციალი აქვს.
მათ აუცილებლად უნდა იცოდნენ, რომ აგრონომო-
ბა პრესტიჟული და საინტერესო პროფესიაა; რომ
აგრონომები კონსულტანტები, მენეჯერები ან მეც-
ნიერ-მუშაკები ხდებიან და მათი პროფესია მოთ-
ხოვნადია”, – ამბობს გოჩა ბერიძე.

ამ პროექტის განხორციელებისთვის, რეგიონის
მასშტაბით უკვე მიმდინარეობს კონსულტაციები
საჯარო სკოლების დირექტორებთან. „აგროსერ-
ვის ცენტრი“ მზადაა, რომ სკოლებს უსასყიდლოდ
მისცეს საშუალება გამოიყენონ მეურნეობები ღია
გაკვეთილებისთვის. „გვაქვს შეთავაზება, რომ სა-
განმანათლებლო სისტემაში სიახლეები დაინერგოს
და ბუნების გაკვეთილები ღია კარის პრინციპით
ჩატარდეს. ამით სკოლის მოსწავლეებს საშუალება
მიეცემათ პრაქტიკულად ნახონ და მიიღონ ინფორ-
მაცია. გვინდა მოსწავლეებისთვის ცალკე ნაკვეთის
გამოყოფა, სადაც ბავშვები თავად დარგვავნ ხე-
რილს ან სხვა პროდუქტს. ეს საოცრად საინტერე-
სო და შემოქმედებითი პროცესია ბავშვებისთვის,“
— აცხადებს გოჩა ბერიძე.

პროექტის პოპულარიზაციისთვის, შესაძლოა, კონკრეტული კონფერენცია ჩატარდეს, რომლის ფარგლებში ბავშვები აგრძელებულ სხვადასხვა მიმართულებებზე თქმებს მოამზადებენ. მოტივაციის სამაღლებლად, საუკეთესო ნამუშევრების ავტორებს „აგრძელების ცენტრის“ წარმომადგენლები სიგელებს, ნოუთბუქებს და სხვა სამახსოვრო საზოგადოებრივი გადასაკირდენ.

აგროსისტემაში მომუშავე სპეციალისტები ამ-
ბობენ, რომ ქვეყანაში კვალიფიციური კადრე-
ბის დაფიციტია, ახალგაზრდებში კი, აგრონომის
კარიერა არაპოპულარულია. მიუხედავად იმისა,
რომ ეს პროფესია პერსპექტიული, შემოსავლიანი
და საინტერესოა. „აგროსერვის ცენტრის“ მიზანია
ახალგაზრდებში ამ სპეციალობის პოპულარობის
გაზრდა და ახალგაზრდებშის დაინტერესება.

უწყება სპეციალისტების მომზადების კუთ-
რითაც მუშაობს. ამ დროისთვის, „აგროსერვის
კუნტრში“ ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწი-
ო

„აგროსერვის ცენტრში“ იმედოვნებენ, რომ მათ ახალ ინიციატივას განათლების სამინისტრო და საჯარო სკოლების დირექტორები მხარს დაუჭერენ.

აგროტექნიკური „აგროსარვის ცანცრისგან“ პირის მოვლის ფაქტოლოგია

პირველი წამლობა – ნიადაგის მორწყევა დარგვამდე პრეპარატ პრევიკურით. ამ დროს 250 მლ. წამალი იხსნება 100 ლიტრ წყალში და ნიადაგი ისე ირწყვება, რომ თითოეულ მცენარეზე

დაიხარჯოს დაახლოებით 300 მლ. სამუშაო ხსნარი.

მეორე ნამდობა – ჩატარდება აღმოცენების შემდეგ 2-3 ნამდვილი ფოთლის ფაზაში. ამ დროს 375 გრ. ანტროკოლი, 200 მლ. პრევიკური და 10 გრ. კონფიდილურ მაქსი იხსნება 100 ლიტრ ნიჟალში და ხდება მკინარებებზე შესუბურება.

მესამე წამლობა – მეორე წამლობიდან 8-10 დღის შემდეგ ტარდება. ამ დროს 375 გრ. ანტრაკო-ლი და 30 გრ. ბაილეტრონი იხსნება 100 ლ. წყალში და ესხურება მცენარეს.

მეოთხე ნამდობა – ტარდება მესამე ნამდობი-
დან 8-10 დღეში. ამ დროს 60 გრ. მელოდი დუო, 30
გრ. ბაილეტონი და 200 მლ. პრევიკული იხსნება 100
ლიტრ ნიჟალში და ესხურება მცენარეს.

ძებულობა – ტარდება ქეოთხე ხაძლობი-
დან 8 დღის შემდეგ და მცენარეს შეესხურება რო-
მელიმე კონტაქტური სპილენძის შემცველი პრეპა-
რატი.

ყოველგვარი წამლობა უნდა შეწყდეს მოსავალის აღებამდე 3-5 დღით ადრე. მოცემული სქემა

ზოგადია, წამლობის ჯერადობა და პრეპარატის სახეობები შეიძლება შეიცვალოს ადგილმდებარეობისა და მავნებელ-დავადებათა გავრცელების ინტენსივობის მიხედვით.

ନ୍ୟାୟବ୍ୟକ୍ତିର ପରିଚୟ

კიტრის მაღალი მოსავლის მისაღებად აუცილებელია ნაყოფის ხშირი და წმინდა (გამოტოვების გარეშე) კრეფა. გადარგვიდან 35-50 დღეში მცენარეზე ფორმირდება მოსახმარად ვარგისი პირველი ნაყოფი. კიტრის მოსავალს იღებენ ნაყოფის მოჩქერეტით და არა მოგლეჯით მცენარისგან. იგი იკრიფება კვირაში 2-3-ჯერ დილის საათებში. მცენარეზე არ უნდა დავტოვოთ არც ერთი დეფორმირებული და დაავადებული ნაყოფი. კიტრის საადრეო ჯიშების სტანდარტული სიგრძე არ უნდა აღემატებოდეს 9 სმ-ს, დანარჩენი ჯიშებისთვის – არა უმეტეს 12 სმ-ისა, ხოლო მათი დიამეტრი 6 სმ-ზე მეტი არ უნდა იყოს.